

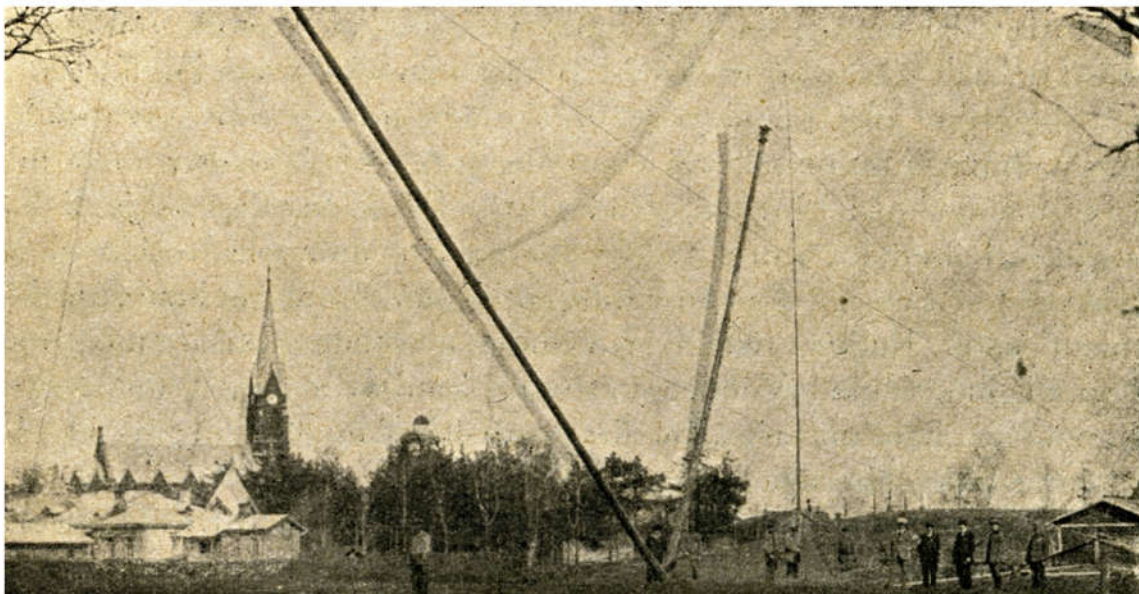

Kaakkois-Suomen Viestikilta ry

PURSKE 2/2018

Tässä Purskeessa:

- **Kipinälennätin Liukkosen torpalla**
- **Viestijoukot 100 vuotta 5.3.2018
- juhlatapahtumat Mikkelissä**
- **Viestijoukkojen synty- näyttelyn esittely
kiltalaisille 25.4.2018**

”Saksalaiset hyökkäävät Ranskan rintamalla.

16000 vankia ja 200 tykkiä

(Kipinä sähkösanoma)

Berliinistä, maaliskuun 23 päivä (klo 20.30 illalla)”

Näin alkoi Mikkelin Sanomien 24.3.1918 julkaistun lehden ulkomaan uutinen. Miten oli mahdollista, että pienen savolaisen kaupungin lehdessä julkaistaan ”uunituoreita” uutisia maailmalta, tilanteessa jossa lähes koko maa on tietoliikennemotissa ja varsinkin valkoisen puolen yhteydet ulkomaille olivat lähes olemattomat?

Tuohon aikaan vähäiset tiedot ulkomailta kulkeutuvat Mikkeliin Vaasan kautta ja ne toimitettiin morselennättimellä lankoja pitkin. Tietoja tuli vähän ja niissä oli usein muutaman päivän viive.

Maaliskuun alussa 1918 kerääntyi kaupungin laidalla olevalle Liukkosen torpalle, noin 400 metrin päähän asutuksen ylle kurottavasta tuomiokirkon tornista, erikoinen seurue. Kolme usean hevosen vetämää vaunua ja joukkueellinen jääkäreitä ryhtyi kantamaan tavaroita ja pystyttämään korkeita salkoja pihamaalle. Yksi painava laite sijoitettiin talon piskuiseen keittiöön ja muut laitteet kamariin. Pihalla oleviin salkoihin viriteltiin lankoja pitkin ja poikin. Paikan ylimpänä päällikkönä komensi yliluutnantti E. Heimbürger ja käytännön töitä johti vänrikki E.Reims.

Viimein alkoi keittiössä oleva laite pitää meteliä, luutnantti J Kröger istui kamarissa kuulokkeet päässä ja väänteli edessään olevan suuren laitteen nappuloita yhdessä vänrikki A Gottleben kanssa. Sisään ja ulos singahtelivat vänrikit Into ja Karl Nyström käyden välillä pihalla olevan lankavirityksen kimpussa.

Viimein hymy nousi laitteen ääressä olevien luutnantin ja vänrikin kasvoille. Luutnantti kirjoitti jotain paperille keskittyneesti, nosti sitten katseensa ja totesi: ”Saatiin sitten Berliini kuulumaan, nyt yritetään yhteyttä Vaasaan”.

Kyseessä oli jääkäreiden Saksasta mukanaan tuoma ”kevyt” kipinälennätinasema. Laitetta kuljettamaan tarvittiin kahdesta kolmeen valjakkoa. Eri vaunuissa olivat radiolaitteet, masto antennitarvikkeineen ja sähkövoimageneraattori. Masto oli 17 metrin teleskooppimasto ja antenni oli sateenvarjotyyppinen, neljälankaisella vastapainolla varustettu. Taajuusalue oli muutamista kymmenistä hertseistä aina kahteen tuhanteen hertsiin asti. Tehoa piti lähtemän 1,5 kW.

Nimi ”kipinälennätin” tuli radiolaitteen toimintaperiaatteesta, jossa muuntajan ensiökäämiin kytkettyä releen tapaan toimivaa automaattista katkojaa ohjattiin sähkötysavaimella. Muuntajan toisiokelan rakenteessa oli virtapiirissä katkos (elektrodeista tehty kipinäväli), jolloin toisiokelaan indusoitunut suurjännite aiheutti katkosväliin kipinäointiä. Toisiopiirin kapasitanssia ja induktanssia (kondensaattoria ja käämiä) muuttelemalla pystyi määrittämään millaista taajuutta kipinäointi pääosin edusti. Kipinäivään osaan oli liitetty lanka, joka siirsi syntyneen värähtelyn sähkömagneettisena aaltona ilmaan. Ilmaisimena eli vastaanottimena käytetty kide toimii periaatteessa siten, että kiteeseen tuotettu sähköinen värähtely muuttaa kiteen sähköisiä

ominaisuuksia ja edelleen värähtelyssä ilmenevät muutokset (eli siirrettävä informaatio, tässä tapauksessa sähkötyksimerkit) muuttuvat kiteen toiminnan vaikutuksesta virran vaihteluksi vastaanotinpiirissä.

Maaliskuun loppupuolella 1918 sai Mikkelin Sanomien toimittaja Vihtori Simonen alueen viestipäälliköltä soiton jossa kerrottiin, että tuon Liukkosen torpalla sijaitsevan radioaseman kautta voisi myös kaupungin lehdistö saada tietoja maailmalta.

Niinpä toimittaja Simonen meni joka ilta Liukkosen torpalle, josta hänelle luovutettiin (tietysti jonkinlaisen kontrollin kautta) maailmalta tulleita sähkösanomia. Erityisen mielenkiinnon kohteena olivat Saksan päämajan tiedonannot Berliinistä, mutta tietoja tuli Räävelistä, Libausta, Tsarskoje Selosta ja Ruotsin eri asemilta.

Niinpä vuonna 1919 julkaistussa kirjassa ”Puolesta Savon ja syntymämaan” muistelee toimittaja Vihtori Sivonen seuraavasti:

”Aina kun joutohetkinäni olen kävelyllä kaupungin ulkopuolella ja tieni sattuu johtamaan Liukkosen torpan ohi, tekee mieleni ottaa hattu päästäni. Muistan aina silloin elävästi viikot, jolloin tuon matalan katon alla yötä päivää kuunneltiin avaruudessa soivia piipittäviä ääniä ja merkittiin ne paperille sanoiksi ja lauseiksi. Ilma oli ja on aina täynnä noita ääniä, jotka ajatuksen nopeudella aaltoilevat kaikkiin suuntiin. Mutta pientä viisaria siirtelemällä hallitsee kipinä sähköttäjät tätä soivien ääniaaltojen tulvaa ja ottaa samanaikaisista sanomista sen, mikä niistä on tärkein.”

VIESTIJOUKOT SATA VUOTTA 5.3.2018

Päämajan radiokeskuksen muistolaatan Urpolan kartanolla paljasti Puolustusvoimien johtamisjärjestelmäpäälikkö, prikaatikenraali Mikko Heiskanen.

Kunniavartiossa kiltamme hallituksen jäsenet Juha Ruuskanen ja Vesa Kauppinen.

Viestijoukkojen satavuotista taivalta juhlittiin Mikkelissä monin tavoin.

Viestikeskus Lokin tiloissa avattiin vuoden 1918 viestijärjestelyjä esittelevä näyttely. Esillä on eri museoista hankittuja harvinaisia laitteita sekä tarinoita. Näyttelyn avasi Maavoimien esikuntapäällikkö, kenraalimajuri Markku Myllykangas. Näyttelyn avaussanat lausui Päämajamuseon amanuenssi Olli-Pekka Leskinen.

Urpolan kartanolla toimineen Päämajan radiokeskuksen muistolaatan paljasti Puolustusvoimien johtamisjärjestelmäpäällikkö, prikaatikenraali Mikko Heiskanen. Paljastuspuheen piti DI Martti Susitaival.

Pääjuhlaan, joka pidettiin Kulttuuritalo Tempossa, osallistui Puolustusvoimien sekä maa-, meri, että ilmavoimien ylin viestijohto. Paikalla oli runsaasti viestin vapaaehtoista maanpuolustusväkeä viestikilloista eri puolilta Suomea.

Tervetulosanat, joissa valotettiin juhlarakennuksen vaiheita, lausui kiltamme kunniajäsen Pellervo Pekkola.

Juhlapuheen piti tunnettu viestin historioitsija, eversti Seppo Uro kertoen aselajin alkuvaiheista ja kehityksestä sekä erilaisten aselajin joukkojen ja tapahtumien merkkipäivistä.

Tilaisuuden avasi Viestikiltojen liiton puheenjohtaja, everstiluutnantti Jukka-Pekka Virtanen kertoen viestikiltojen toiminnan kehitystyöstä ja erityisesti paikallispuolustuksen koulutukseen liittyvästä valmistelusta.

Omat tervehdyksensä tilaisuuteen toivat Puolustusvoimien johtamisjärjestelmäpäällikkö, prikaatinkenraali Mikko Heiskanen, Maavoimien Esikunnan esikuntapäällikkö, kenraalimajuri Markku Myllykangas sekä Viestitarkastaja, eversti Eero Valkola.

Killastamme palkittiin Viestiristin soljella Martti Susitaival sekä Viestiristillä Pertti Pukarinen. Pellervo Pekkola ja Tapio Teittinen nimitettiin Viestikiltojen liiton kunniajäseniksi.

VIESTIJOUKKOJEN SYNTY – MARSKIN JOHTAMISJÄRJESTELMÄ M18

Näyttelyyn tutustuminen ja esittely vain kiltamme jäsenille 25.4. klo 18:00 Lokissa.

HANKI UUSI JÄSEN KILTAAMME, UUDESTA JÄSENESTÄ PALKINTONA KIRJA "VIESTISOTAA RUKAJÄRVELLÄ". Ilmoita tiedot killan sähköpostiin.

Viestimiespäivät 4.-5.8.2018 Lapuan Simpsiöllä. Asiasta ilmoitetaan myöhemmin lisää.